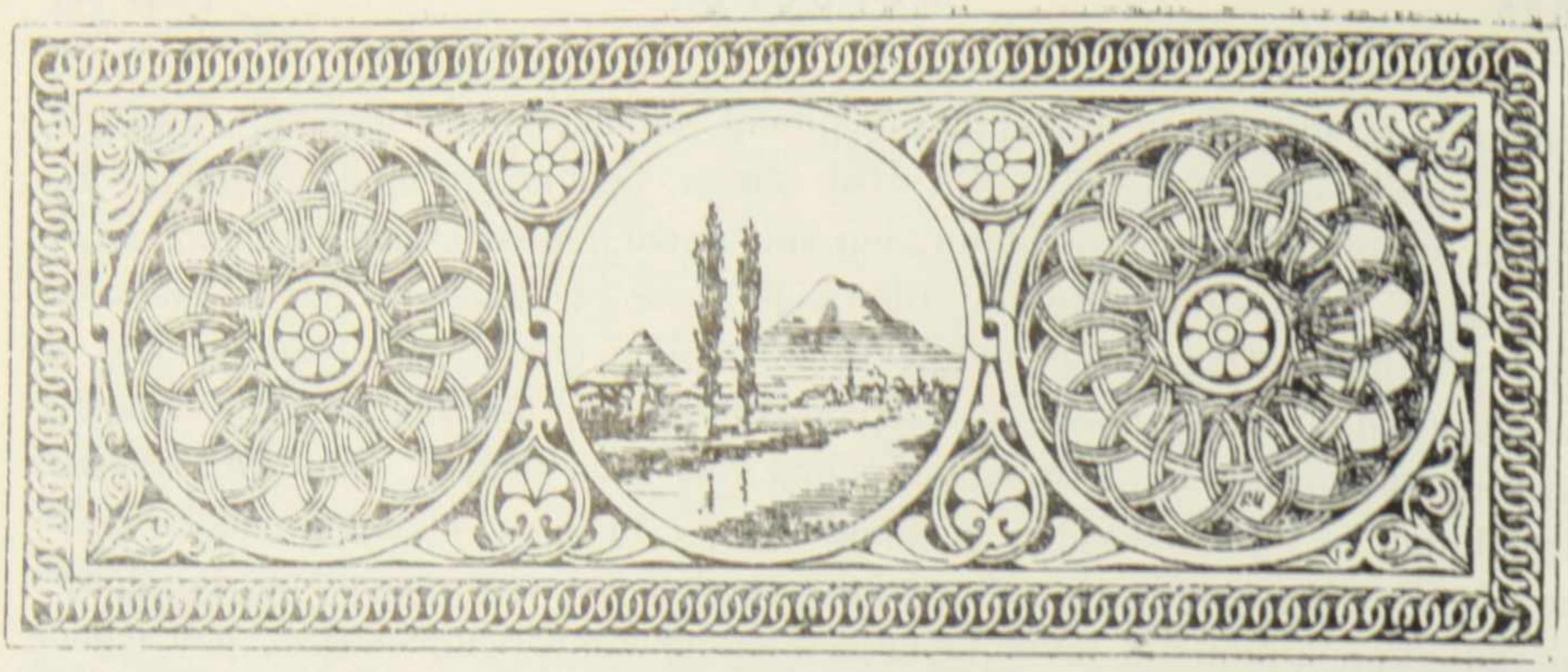

ՀՈԳԵՇՆՈՐՀ Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱԲԵՂԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԱՐՈԶԸ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ

Նվիրական և միաժամանակ հուզական պահ է այսօր ինձ համար, սիրելի քրիստոնասեր ժողովուրդ:

Տարիներ առաջ, երբ ուսանող էի, տղայական գիտակցությամբ էի պատկերացնում հոգևորականի այն վիճակը, որ Քրիստոսի խորհրդական մարմինն էր բաշխում Սուրբ Սեղանից:

Այսօր այդ դիրքում կանգնած եմ ես: Ինձ է ընծայված կատարել «աստեղ խորհուրդը» սուրբ պատարագի: Եվ ավելին՝ այս սուրբ պատարագով պիտի սկզբնավորեմ իմ ծառայությունը որպես բարձրյալն Աստծո Եկեղեցու քահանա: Դժվար է: Բայց չէ՞ որ Աստված է առաջնորդող: Իսկ ինչ որ անկարելի է մարդկանց, այդ հնարավոր է Աստծո միջոցով: Արդ՝ հոգիս, թերևս անկախ ինձանից, լռելյայն աղաղակում է Աբբա հայր՝ խնդրելով զորություն և ուժ, հակառակն առաքելով գոհություն և փառաբանություն:

Սիրելի հավատացյալներ, հոգուս աղոթքին զուգահեռ անհրաժեշտ եմ զգում արտահայտել սրտիս երախտագիտությունը և շնորհակալությունը ազգընտիր Վեհափառին, հոգևոր ծնողիս, որ հորդորեց և ոգևորեց ինձ քահանայական այս պաշտոնին լծվելու գործում: Հոգուս գոհունակության երախտիքն են հայտնում Ս. Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանի տեսչությանը, այդ թվում՝ Եզնիկ ծայրագույն Վարդապետ Պետրոսյանին, որի ընդունելությամբ առաջին քայլը կատարեցի ճեմարան: Շնորհակալություն վերատեսուչ Ներսես արքեպս. Պոզապալյանին, որի հայրախնամ ընկերակցության ջերմությունը երբեք չզիջեց իր արքեպիսկոպոսական և տեսչական բարձր տիտղոսին: Նաև հոգուս պարտքն եմ համարում աղոթել առ Աստված երջանկահիշատակ Վազգեն Վեհափառի և հայ ժողովրդի նահատակների հոգու խաղաղության համար, քանզի «բարոյապես մենք ուժեղ ենք, որքան ջերմ է պաշտամունքը դեպի մեր մեծ ննջեցյալները»: Խոնարհություն և շնորհակալություն ձեզ, սիրելի հավատացյալ քույրեր և եղբայրներ: Հավա-

տացած եմ, որ ձեզանից շատերն աղոթքներով զորավիգ եղան ինձ բառանօրյա հետձեռնադրության ընթացքը քիչ սխալներով անցկացնելու համար:

«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

«... Մեզ, ինչպես ոմանց, պետք չեն հանձնարարական թղթեր՝ ներկայացնելու ձեզ և կամ պահանջելու ձեզանից, այլ մեր թղթերը դուք եք՝ գրված մեր սրտերում, ճանաչված և կարդացված բոլոր մարդկանցից, հայտնի որպես Քրիստոսի թղթեր՝ մեզանից հոգացված և գրված ոչ թե քարեղեն տախտակների վրա, այլ սրտի մարմնեղեն տախտակների վրա:

Սիրելի հավատացյալներ, Պողոս առաքյալի այս խոսքերը համառոտ կերպով պարզաբանում են մի կարևոր հասկացություն. դա է՝ Եկեղեցին: Սակայն ո՛չ այն եկեղեցին, որն այսօր տեսնում ենք կամ շոշափում, ո՛չ այն տաճարը, որ պատրաստված է քարերից, ո՛չ այն նվիրապետությունը, որ կազմված է հոգևորականներից, ո՛չ այն ծեսը, ո՛չ այն իրավական կանոնները: Թերևս այս բոլորը ներմուծված են Եկեղեցու լինելության, պատմա-կանորեն մարմնավորման և ձևավորման մեջ: Քանի որ Եկեղեցին ունի և՛ ֆիզիկական, և՛ հոգեբանական, և՛ սոցիալական կողմեր: Սակայն այս կողմերի միջոցով էլ անկարելի է իրապես ճանաչել Եկեղեցու բնությունը: Որովհետև Եկեղեցին միայն տեսանելի իրողություն չէ, այն չի պատկանում միայն տեսանելի իրերի աշխարհին: Այն չունի արտաքին հատկանշաններ և սահման:

Արդ, սիրելի հավատացյալներ, որն է իրական և ճշմարիտ Եկեղեցին: Ինչպե՞ս պետք է ճանաչել կենդանի և հոգևոր գործող Եկեղեցու բնությունը: Ճշմարիտ Եկեղեցին քահանայի առաջնորդությամբ՝ հավատացյալների ժողովն է: Դուք եք, որ կրում եք ձեր մեջ իրական բնությունը Եկեղեցու: Իսկ այդ եկեղեցին անտեսանելի գոյություն է, այն պատկանում է անտեսանելի բաների աշխարհին՝ դրսևորված հավատքով, և հավատացյալների ամենահարազատ հոգևոր իրականությունն է: Այն յուրաքանչյուր հավատացյալին հատու է դառնում եկեղեցական փորձառության մեջ: Այդ փորձը կարիք չունի հանձնարարական թղթերի և օրինական սահմանումների, որոնք պիտի փորձեն ներկայացնել այս կամ այն հավատացյալի և կամ էլ հոգևորականի հոգևոր փորձառության խորությունը: Արտաքին նշանները շատ հաճախ վրիպում են: Մեկը, որ սրբակյաց և հավատացյալ է ներկայանում, կարող է իր մեջ ամբարած լինի սարերը շարժելու զորության չափ գոռոզություն և չարացածություն, իսկ այնպիսի մեկը, որ արտաքին նշաններով հասարակության աչքի առջև գնահատվում է խաբեբա և անօրինական, կարող է ունենալ Աստծուն հաճո հավատք և խոնարհություն և բարություն: Այս խոսքերից բոլորիս աչքի առջև գծագրվում է Ավետարանի լավագույն առակներից մեկը՝ անկեղծ մաքսավորի և մեծահարուստ փարիսեցու մասին, երբ փարիսեցին Աստծուն էր պատմում իր օրինապահությունները, այնինչ մաքսավորը տաճարի մի անկյունում՝ գաղտնի իր կուրծքն էր ծեծում՝ ասելով. «Տէր. քաւեա զիս զմեղաւորս»:

Սիրելի հավատացյալներ, թերևս ա՛յս երևույթը նկատի ունի առաքյալը, երբ վկայում է իր մասին՝ ասելով. մեզ պետք չեն հանձնարարական թղթեր՝ ներկայացնելու ձեզ կամ պահանջելու ձեզանից, այլ մեր թղթերը դուք եք՝ գրված մեր սրտերում:

Ինչպես տեսնում եք, Պողոս առաքյալը դեռևս առաջին դարում խուսափել է ձևապաշտության հասնող հանձնարարական թղթերից և խոսքով շեշտադրում է հոգևոր և կենդանի Եկեղեցին, որի ճանաչման փորձը հոգևոր է՝ դրոշմված մեր սրտերում: Իսկ այս փորձը իրականանում է, երբ մեզանից յուրաքանչյուրը հաղթահարում է իր հոգևոր անձկությունը, նեղվածությունը և ստեղծում հոգու հաղորդություն: Ինչպես առաքյալը մեկ ուրիշ տեղ էլ նշում է. «Եթե կա հոգու հաղորդություն, ուրեմն կատարյալ դարձրեք իմ ուրախությունը, նույն բանը խորհեցեք, նույն սերն ունեցեք ձեր մեջ, եղեք միաշունչ, միախորհուրդ»: Եվ այսպիսի հոգևոր հաղորդակցությամբ՝ կրոնական ձեր փորձառությունը ձերբազատելու է ձեզ առաջնային դասվող այս աշխարհից: Դուք պիտի հաղթեք աշխարհը, պիտի հաղթահարեք տկար մարդն իր անազնիվ կողմերով և առաջնորդվելու եք իրական, ոչ թվացյալ ճշմարտության աշխարհը՝ ա՛յս աշխարհի մեջ: Դուք, սիրելի եղբայրներ և քույրեր ի Քրիստոս, լինելով թղթեր՝ գրված մեր սրտերում, պիտի լինեք հաղորդակից մեր նեղություններին, ցավակից՝ միմյանց չարչարանքներին: Իսկ ձեր և հոգևորականի միասնությունը հավաքական զորավոր աղոթք պիտի առաքի առ Աստված: Եվ կլինի մեկ հոտ, մեկ հովիվ, զինվորյալ ամբողջական Եկեղեցի:

Սակայն, սիրելի հավատացյալներ, Եկեղեցին չի սահմանափակվում միայն մաքառող զինվորներով: Այն ունի նաև իր հաղթական դասը: Իսկ առավել գործուն և մշտակենդան՝ Աստված և մարդ հարաբերության ոլորտը: Այս շեշտվեց քարոզիս բնաբանի երկրորդ մասում. «Հայտնի եք որպես Քրիստոսի թղթեր՝ մեզնից հոգացված և գրված ոչ թե թանաքով, այլ կենդանի Աստուծո հոգով, ոչ թե քարեղեն տախտակների վրա, այլ սրտի մարմնեղեն տախտակների վրա»:

Հավատացյալների հոգևոր միասնությունը, հոգևոր Եկեղեցին ընդգրկվում է Քրիստոսի մեջ՝ գրված կենդանի Աստուծո հոգով: Կանգնելով աղոթքի՝ մենք միասին ենք ոչ միայն ի Քրիստոս ապրող մեր եղբայրների հետ, այլև ամենաէականը՝ մենք կանգնում ենք դեմ-դիմաց Քրիստոսին, որպես Քրիստոս Գեթսեմանիի աչքում հանդիպեց Իր հորը՝ Աստծուն:

Այսպիսով, սիրելի հավատացյալներ, մարդ և մարդ, մարդ և Աստված, Աստված և Եկեղեցի իրական հաղորդակցությունը դառնում է էական հատկանիշը Եկեղեցու, որտեղ՝ հավաքական հոգում կատարվում է միակ սրտի բաբախյուն: Այս եկեղեցում ընթանում է միասնական ճանաչումը Քրիստոսի, բոլորի հանդիպումը Քրիստոսի հետ, եզակի և միավորող ուժի ստացումը Քրիստոսից, մի խոսքով՝ Քրիստոս մեր մեջ և մենք՝ Նրա մեջ:

Արդ այս դեպքում է, որ ճանաչվում ենք որպես Քրիստոսի թղթեր՝ գրված ոչ թե թանաքով, այլ կենդանի Աստծո հոգով: Արդ, միգուցե սա է ընկատառում Հովհաննես առաքյալը, երբ գրում է ընդհանրական թղթում, թե՝ «Օծում ունեք Սրբից, Օծյալից, իսկ այդ Օծումը ուսուցանում է ձեզ այն ամենը, ինչ ճշմարիտ է և ոչ սուտ»: Իսկ Քրիստոսից տրված այդ մտքի միջոցով իմանում ենք այն ամենն, ինչ չէինք կարող իմանալ մեր մտքով: Եվ այսպես է, որ պիտի հայտնի լինենք որպես Քրիստոսի թղթեր, որ և նշանակում է՝ լինել անդամ Քրիստոսի մարմնի մեջ, որի դեպքում կլինի միտքը Քրիստոսի, սերը Քրիստոսի և ազատությունը Քրիստոսի հավտյանս, ամեն: